

چاپ کنید

iran-emrooz.net | Sun, 18.06.2023, 13:08

آسیب‌شناسی ناسیونالیسم رومانتیک ایرانی

امیر انواری

نقد گذشته‌گرایی، خودشیفتگی، دیگرستیزی و زبان‌محوری در بین ایرانیان

دیدگاه‌های ناسیونالیستی با روایت خون بنیاد و نژادی در افکار ایرانیان به طور عام و نخبگان به طور خاص چه می‌تواند باشد؟ دلیل خودبترتربینی هموطنان مان و مادون شمردن دیگران چیست؟ دلیل خودشیفتگی ایرانیان، این بیماری جمعی چه می‌تواند باشد؟ مهمتر از همه این‌ها اینکه چرا جامعه ما در گذشته به سر می‌برد؟

اینکه جامعه‌ای به جای برنامه‌ریزی برای آینده در گذشته سیر کند و مدام شکوه گذشتگان را چه درست و چه غلط یادآوری کند نشانه‌ای جز یک بیماری می‌تواند باشد؟ اینکه در جاهای مختلف از رادیو و تلویزیون و فضای مجازی گرفته تا کتاب‌ها و سخنرانی‌ها و راه پیمایی‌ها و تظاهرات "دیگری" را مدام دشمن می‌دانیم و همیشه در حال دشمن تراشی (چه خیالی و چه واقعی) باشیم، آیا نشانه جامعه سالم است؟

مواردی که ذکر شد پدیده‌هایی هستند که به وفور در خلال زندگی روزمره قابل مشاهده است. پدیده‌هایی که هیچ نیازی به موشکافی و جستجوی پیچیده ندارند. باعث تأسف اینکه همه این موارد در بین نخبگان و اندیشه‌مندان ایرانی طرفداران و تئورسین‌هایی داشته و دارند و آنانی که در قید حیات هستند، کماکان در حال دفاع و تئوری پردازی مجدد پیرامون آن هستند. این در حالیست که این تفکرات بعضاً قرن‌هاست از دایره اندیشه‌های مورد قبول جهانی حذف شده‌اند و برخی در دایره جرم تلقی می‌گردند.

"عبدالرضا نواصری" نویسنده و پژوهشگری است که در حوزه هویت و نقد ناسیونالیسم مبتنی بر نژاد فعالیت می‌کند. از وی سه کتاب در این حوزه منتشر شده است که همگی در تعریف ناسیونالیسم نژادی و گفتمان‌های مرتبط با آن می‌باشند. بهار ۱۴۰۲ کتاب سوم ایشان با عنوان "آسیب‌شناسی ناسیونالیسم رومانتیک ایرانی" منتشر گردید.

وی در این کتاب به مباحث بسیار مهمی چون گذشته‌گرایی، خودشیفتگی و دیگرستیزی نزد ایرانیان و زبان‌محوری می‌پردازد و عوامل و دلایل آن را به خوبی مورد کاوش قرار می‌دهد. این کتاب ضمن برخورداری از غنای علمی، نثر بسیار روان و گیرایی دارد که خواننده را تا پایان کتاب با خود همراه می‌کند.

نواصری در این کتاب ضمن ذکر ریشه‌های مشکلات فوق‌الذکر و منبع و مصدر این پدیده‌ها در جامعه ایرانی به تاریخ شکل‌گیری آنها پرداخته و در بخش آسیب‌شناسی آن گریزی به اندیشه‌های

نوین علوم انسانی می زند.

این کتاب علاوه بر نقد ناسیونالیسم نژادی حاوی اطلاعات، تعاریف و مفاهیم مهمی است که هر علاقه مند یادگیری در حوزه علوم انسانی را به خود جذب می کند.

نویسنده به تفاوت بین دو مفهوم گذشته و تاریخ پرداخته و با تبیین تاریخ نگاری ایدئولوژیک، بازسازی و تفسیر گذشته در آن را جهت مشروعیت بخشی به مرزبندی سیاسی در قالب ساختار دولت-ملت مورد نظر قرار می دهد.

وی معتقد است که تاریخ نگاران ناسیونالیست با نگاه جانبدارانه به گذشته ای که از پوشش های اساطیری هم برخوردار می نمایند تلاش دارند ملت ها را با گذشته مورد نظرشان پیوند داده، ساختار دولت-ملت مدرن را امری طبیعی و بدون گسست از تاریخ جلوه نمایند. کتاب ضمن تبیین مفهوم ملت از منظر ناسیونالیسم نژادی که مفهومی تاریخی، ازلی و طبیعی دانسته می شود، با استناد به رواج تاریخ نگاری علمی، روشن گرانه و انتقادی به نقد پرداخته است.

وجود دیدگاه های مختلف در باب خودشیفتگی و دیگرستیزی، کتاب را به منبعی سهل الوصول برای علاقه مندان به این مباحث تبدیل نموده است. این کتاب که در آن به منابع فراوانی استناد شده ، توانسته مجموعه کامل و شفافی را در اختیار خوانندگان قرار دهد.

کتاب "آسیب شناسی ناسیونالیسم رومانتیک ایرانی" سومین اثر از سه گانه "عبدالرضا نواصری" است که توسط انتشارات "گام نو" به بازار کتاب عرضه گردیده است.

منبع: تلگرام ایران فردا